

جامعه‌شناسی شناخت تکنولوژی

ابراهیم اشنی الوندی*

آذربایجان شرقی - تبریز - میرداماد - خ بعثت - کوچه شقایق - بلوک ۴۹۸ .C
ebrahim.alvandi@gmail.com

چکیده:

ارتباط انسان با جهان در گرو اندیشه اوست و محصول اندیشه او نیز شناخت و علم می باشد. ابزار نظری و عملی انسان برای بهتر زیستن، سامان بخشیدن و هدفمند کردن زندگی از محصول اندیشه و ارتباط با جهان درون و بیرون یعنی شناخت و علم بهره می برد. این ابزار در زبان فنی تکنولوژی یا فنی آوری نام می گیرد. مقاله حاضر بر آن است که بتواند ارتباط میان محیط به مثابه جامعه و علم و شناخت و فن آوری را با هم نشان دهد. در این باب نظریات مختلفی در طول تاریخ علم و دانش انسان همواره ارائه شده است و این نشان گر اهمیت موضوع است. البته وقتی سخن از تکنولوژی می رود در ابتدا دیدگاه متخصصان فنی به میان می آید و آنها تکنولوژی را زاییده خلاقیت و ابزار سازی فن آور می دانند. برخی از آنها علم مورد نیاز تکنولوژی را زاییده درونی خود تکنولوژی می پندارند و برخی دیگر آنها را منفک از هم می انگارند ولیکن فیلسوفان و جامعه‌شناسان رسیدن به فن آوری را در مرتبه اول در طبقه بررسی های فلسفی و جامعه‌شناسی قرار می دهند و بعد در نگاه های فنی به آن می پردازند.

واژگان کلیدی: نظریات فلسفی، جامعه‌شناسی تکنولوژی، جامعه و صنعتی شدن، جبر گرایی

۱. مقدمه

اندیشه اداره کننده جهان است و سردمداران این شبکه گسترده، باز و پیچیده اگر به عبارتی فیلسوفان حاکم نباشند ولی تفکر و اندیشه حاصل از غور و بررسی آنها حاکم بر روابط بین شبکه نرم افزاری و سخت افزاری آن است. به همین خاطر تمام حوزه های انقلابی و دگرگون شونده از اندیشه های فلسفی نشأت می گیرند. در این میان حوزه علم و ابزارسازی و به قول دقیق تر فن آوری جدا از این مسیر نیست. علم و فن آوری به عنوان محصول انسانی در چارچوب اندیشه او و در قالب ساختار اجتماعی انسانها شکل گرفته است ولو این ساختار تنها یک عضو داشته باشد. به همین خاطر بررسی چگونگی آغاز و سیر تکاملی علم و فن آوری همواره در نزد بشر بوده است و در قرون جدیدتر کاوش در این امر در میان نه تنها اهالی علم و فن بلکه میان فیلسوفان و جامعه شناسان به امری حیاتی تبدیل شده است.

این مهم در عصر کنونی به خاطر درگیری فوق العاده نزدیک زندگی بشری و جامعه ها با مفاهیم و هستی‌مندهای درون علم و فن آوری بسیار پر اهمیت شده است. دانشمندان بسیاری در قالبهای فکری متفاوت به نقد و بررسی آنها همت گماشته و تلاش نموده

* کارشناسی ارشد - فلسفه علم